

UKRAINIAN LABOR NEWS

PRINTED AND PUBLISHED WEEKLY BY THE WORKERS AND FARMERS PUBLISHING ASSOCIATION, LIMITED, A JOINT STOCK COMPANY, INCORPORATED UNDER THE LAWS OF MANITOBA, AT ITS HEAD OFFICE AND PLACE OF BUSINESS, AT THE CORNER OF PRITCHARD AVENUE AND MCGREGOR STREET IN THE CITY OF WINNIPEG, MANITOBA.

Subscription per year \$4.00

Telephone: 51 465

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

газета для робочого класу — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.

Видає Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, заінкорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня місяться в Українським Робітничим Домі, на розі вулиць Пritchard і McGregor, у Вінніпегу, Ман.

Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

Непоміщених в газеті рукописів не звертатися, хіба що дописувачеві виразно зазначити, що бажав звороту свого рукопису на випадок його непоміщення, та зазначити поштовий стемпел на його пересилку.

ЗА ЧАС ПЯТНАЦЯТЬ РОКІВ.

Це було 15 років тому назад — саме тоді, коли втихоморилися гарматні вибухи та бомбомети на балканському фронті, а імперіалістська Європа готувалась до ще жорстокішої кривавої розправи. Держави збрелись одна наперед одної. Угналися сини працюючих від важких тягарів усяких драч і податків, що їх навантажували імперіалістські хижаки. Одні каралися дома у злиднях й недостатках, працюючи на багатіїв, інші продавали останній капіталь рідної землі й їхали на заробітки далеко від своїх за море. Всадовившись отут на безкраїх степових просторах, думали чесно працювати на себе й на тих, що осталися дома в старому краю. Думали — що в отих диких преріях їх не досягне рука визиску й вони заживуть спокійно та допоможуть облагинити тернисті рідних там по другому боці океану. Й вони працювали важко.

Це був 1914 рік. У тому часі на сторожі прав українських працюючих в Канаді був орган Федерації Української Соціал-Демократії "Робочий Народ". Він одиниць вказував вже тоді шлях боротьби з визиском, капіталом; був одиниць виховником українських робітників і фермерів в Канаді. Довкола "Робочого Народу" мобілізувалися класово свідомі фронтовики праці. Та їхні сили губилися в безкраїх просторах, а громовий голос боевого "Робочого Народу" замирав на очах революційного авангарду українських працюючих. Завмирав, бо український імігрант, прибувши в Канаду, був тієї ще думки, що тут землі багато, а й праці не бракує, тому й боротьби не треба.

І марно кликав "Робочий Народ" в день нового року 1914. "Товариші! Ви з новим роком маєте надію на краще життя, у Вас вступає віра в обнови, сподівання, що ось той святий рік принесе Вам щось кращого... Я сам, Ваш "Робочий Народ", Ваша газета, желаю Вам найкращих успіхів, желаю цілій робітничій класі, щоби в цій році обернулося в румовище панування капіталістичного ладу, щоби робітники в тім році запанували у цілм світі. Я желаю Вам всього зі ширшого мого серця. Але я сам прошу Вас, щоби Ви при тих Ваших надіях не забули на мене. Дайте і мені мати надію. Бо моя доля, та Ваша доля. Взаду я, то, вірте, впаде зі мною найвірніший Ваш приятель..."

І, хоч як болючим був голос "Робочого Народу", його ріднина над власною домовиною так і замирала у тісному невеличкому гурті його найближчих друзів. Великі шари українських працюючих не чули того патетичного квіліття "Робочого Народу", не слухали його прохання, не бачили тієї протягнутої руки, що продала поміч. Орган "Робочий Народ" стояв над власною домовиною.

Страшніше — болюче. І почалися тодішній редактор "Робочого Народу" пок. тов. Е. Гуцайло, щоб не бути свідком смерті вожда працюючих, щоб не стати гробокопачем — він покидає "Робочий Народ". На передодні працяння, він, повний розпалу й жалю, пише ще в дні 15. січня в 3. числі того органу у статті "Чому я мушу покинути редакцію "Робочого Народу", таке:

"Діти Ви всі! Ви не годні поняті того, що Вам науки треба і що Ваша часопись має Вам подати її. Ви не годні поняті того, що значить газеті боротися з довгами. Ви не годні поняті того, що Ви мусите посідає дати на те, щоб створити для себе свою власну незалежну газету. Ви не годні поняті, що Вам ніхто не подасте, а Ви мусите дати; не годні поняті того, що наколи Ви хочете скинути з себе невольницьке ярмо, то мусите бути героями, мусите вміти посвячувати себе за свій гурт. Та нім відійду, не годен я відійти, щоб ще раз не відізався до Вас: Ратуйте! Ратуйте! Ваш "Робочий Народ"! Героями будете, коли поставите його на ноги!"

Так було томо 15 років назад. За той час багато чого змінилось. Сповнились і бажання новорічного "Робочого Народу" з 1914 р., хоч і не в цілості. Обернулося в румовище панування капіталістичного ладу на східній частині земської кулі, а за рештою румовища капіталістичного ладу ведуться зараз завзяті бої працюючої класи проти капіталу. За час останнього п'ятицятиріччя українські робітничо-фермерські організації ситтю вкрили безкраї канадської простори, а місце колись одного виховника й вчителя "Робочого Народу" зайняли чотирі вожді: "Українські Робітничі Вісті", "Фармерське Життя", "Робітниця" й "Світ Молоді".

Всі вони мобілізують українських працюючих і їхню зміню-молоть в один боевий фронт визвольної боротьби праці з капіталом.

Десять років тієї льодової праці "Укр. Роб. Вістей" в найбільш несприятливих місяцях, 5 років невтомного діяння "Робітниця" поміж змореними працюючими жінками, 4 роки важкої тракторської роботи "Фармерського Життя" по загородах селищ фермерів, 2 роки шесту-бесідкування "Світу Молоді" з наймолодшою, другою й третьою зміною — мобілізували 30 тисяч радників боевого фронту праці й переносили класово кількадесять-тисячну армію.

Та боротьба ще не закінчена. Вона щойно розжеврілась. Сили у тій нерівній боротьбі не вистарчають. На мобілізуванні імперіалістських кадрів, пролетаріят світу відповідає мобілізуванням загонів працюючих. Завдання мобілізаторів виконує преса працюючих. Мобілізатором, а рівночасно й боевим

оруддям для українських робітників й фермерів в Канаді є наша українська робітничо-фермерська преса з начальним вождом "Українські Робітничі Вісті".

І на передодні десятиріччя, в день ювілею отого начального вождя, змобілізований фронт українських працюючих зустріне "Укр. Роб. Вісті", як непохитного й непереможного боевика.

В дні ювілейного дво-тижжя, в другій половині березня п. р., всі передплатники й читачі української роб.-фарм. преси на фронт пресової кампанії. Мобілізуйте нових передплатників, свіжих читачів! Мобілізуйте бюджет укр. роб.-фарм. преси, бюджет класових боїв! Ставайте всі на свої позиції!

ПІДПИСАЛИ ПРОТОКОЛ ЛІТВІНОВА.

Дня 9. лютого ввечері о 7.30 год. в салі народного комісаріату закордонних справ у Москві, підписали уповноважені Польщі, Румунії, Латвії й Естонії додатковий протокол, що до здійснення мирового пакту Келого.

Перший підписав отой протокол про военний напад естонський уповноважений посол в Радянському Союзі Сельмаа, другий — латвійський посол Озолюф, третій — польський уповноважений Патеке, четвертий румунський представник де Віла, пятий — уповноважений СРСР — нарком закордонних справ тов. Літвінов.

Здавалось би, що по підписанні отого додаткового протоколу про напад, війна, а головню-ж военний напад імперіалістських сусідів на СРСР не повинні вже безпокоїти працюючих Радянського Союзу. Вони-ж підписали вже один мировий пакт Келого, а зараз знов підписали ще один пакт Літвінова. Так це правда. Не можна але й забувати на те, що існують ще военні пакти антирадянського блоку, договори про зброєння, блокаде тощо. І ті договори далеко сильніші за мирові пакти. Бо що-ж робиться в справі втримання мира, припинення війни раз на завжди? Нічого!

ДЖ. ЛУІС ПРОПОНУЄ ВУГІЛЬНИЙ ТРЕСТ В ЗЛУЧ. ДЕРЖАВАХ.

Кажуть, що Америка — країна чудес (іменно Північна). Та це й правда. Дуже тяжко людини розібратися тут, що й до чого. Такі визначні муляти-міалонери, як Морган і Шваб під впливом шумучого вина виголосили на різних бенкетах чудернацькі реформістичні промови "в користь робітничої класи", проповідують високу заробітну платню і т. и. Ну і якже-ж робітникам боротися проти таких добродушних панів?

А в дійсності це найбільш ліберальні, найкороткіші гнобители працюючих на нашій планеті. Вони забороняють своїм робітникам організуватися в трейд-юніон і примушують їх працювати по дванадцять годин денно, наприклад, у сталевій індустрії.

Лідери трейд-юніонів спільно плочуть, що капіталісти поносять у різних підприємствах збитки в наслідок конкуренції й дають їм (капіталістам) поради організуватися в трести і т. и.

От і розбері, хто тут трейд-юніонний лідер, а хто капіталіст. Вчені люди вже давно доказали, що інтереси двох класів, працюючої й капіталістичної, є діаметрально собі протилежні й що аксіомою трудящі прийняли у всіх країнах нашої землі, де лише знаходяться дві класи. В Америці, наприклад, інтереси капіталістів і робітників (читай трейд-юніонних лідерів) так поперепадувалися, що звичайний смертельний людині годі розібратися. Одні й другі проповідують класове співробітництво (розуміється, в користь визискувачів) та дурять робітників якоюсь індустріальною демократією.

Що капіталісти дурять і об-

за це всі діяння імперіалістських хижаків вказують на те, що війна готується й недалекий вже її світанок.

Так на віщо-ж підписувати мирові пакти? На віщо було підписувати їх представників Радянського Союзу? Представники імперіалістських країн підписують мирові пакти тому, щоб тим сильніше узброюватися, користуючись тією маскою мирового пакту. В парі з підписуванням мирового пакту Келого у Парижі, підписували Англія й Франція военний пакт про морське зброєння. В парі з підписанням келогового пакту в Парижі й ратифікуванням його у Вашингтоні вирішувало будову военних крейсерів в Америці й Канаді.

"Що-ж до Радянського Уряду, підкреснув у своїй промові тов. Літвінов, підписуючи отой протокол, то його пропозиції підписати протокол — це тільки кілька в довгому ланцюзі його зусиль у напрямі загально-миру й зокрема миру на сході Європи. Він вважає за найсерйознішу гарантію миру роззброєння, що він його пропонував і пропонує всім народам. Тільки роззброєння є справжній гарантія моральних і формальних зобов'язань про збереження миру за міжнародними угодами!"

манують робітників, це зовсім зрозуміле, але що трейд-юніонні лідери навчають працюючих, як організуватися, це також зрозуміле. Вони побирають по десять, п'ятнадцять, а то й двадцять-пять тисяч доларів річної платні й вкладають ті тяжко зарплатовані робітничі гроші в ріжні підприємства й таким чином роблять їх потенційними капіталістами, малими визискувачами робітничої сили.

Пішучи це, пригадалися мені слова Дж. Луїса на конвенції Американської Федерації Праці: "Багато бизнесменів, які сьогодні тішаються добрим успіхом, завдячують свій успіх трейд-юніонному рухові цієї країни". Ось чому-то не можна відірвати робітничих лідерів від справжніх капіталістів.

Тепер кількома словами скажу про одно-американське чудо. Уже від кількох років вугільна індустрія в Злучених Державах переживає кризу. Тисячі робітників позбавлені праці. Деякі недобре устатковані майни зовсім закриті, а ті, що будь-що робили, не можуть похвалитися добрим успіхом.

Кріза ця зовсім зрозуміла. Вугільна індустрія тратить гроші у користь інших, танших середників для витворювання енергії, як олива, газ і водяна сила, це природний наслідок розвитку капіталістичного господарства. Але деякі буржуазні речники, а навіть і трейд-юніонні лідери кажуть, що ця кріза є наслідком невмілого ведення господарства, наслідком конкуренції між поодинокими власниками копалинь.

Очевидно, коли витвориться такий хаотичний стан, коли запнепадає чин не найважливіша індустрія в країні, то треба ра-

тувати її за таке діло беруться найбільш енергійні горожані. Але дуже характерним є те, що ратувати вугільну індустрію беруться не капіталісти, а лідери майнерської трейд-юнії.

При кінці 1928 року Дж. Луїс, президент Юнайтед Майн Воркерс оф Америка, подав до сенату законопроект чи резолюцію, в якій, домагається, щоби уряд Зл. Держав назначив комісію для контролю вугільної індустрії. Дехто певно подумав, що своє поступування Луїс мотивував тим, що кріза в вугільній індустрії спричиняє нужду для майнерів. Та ні! Назначення такої комісії оправдує він тим, що майновласники через свою захлапність ведуть руйнівну конкуренцію, продають вугілля понище вартості й таким способом взаємно нищать себе, а заразом і цілу вугільну інду-

стрію. Він цифрами доказує, скільки втрат понесли майновласники за минулих кілька років.

Завданням назначеної урядом комісії буде, по словам Луїса, злучити окремі вугільні підприємства в один сильний вугільний трест і усунути некорисну для вугільних баронів конкуренцію, бо вони не мають настільки розуму, щоб самі це зробили.

Ось кому служить президент найбільшої організації в Злучених Державах. А затуманені майнері тому пару років ще й підвищили йому платню до 12 тисяч доларів річно.

З таким законопроектом може виступити лише вірний слуга капіталу. Не даром Дж. Луїс вже заздалегідь поставлено в ряді перспективних кандидатів до Гуверового кабінету.

Меркел, А.П.

Д. Бунда.

В ПРОВОКАЦІЯХ ПРАВДІ МІСЦЯ НЕМА.

(З приводу статті в торонтоській "Сатордей Найт".)

Виходить в Торонто велика буржуазна газета "Сатордей Найт", що славна з свого консерватизму, а особливо з ненависті до робітничого класового руху. Вже не раз появлялися на сторінках цієї газети напастливі статті, скеровані проти загально-канадського робітничого руху, а зокрема проти українського організованого робітництва й фермерства. І ось знову, на сторінках цього органу найгрубішої буржуазії, в числі з 16. лютого, надруковано довгезну статтю під наголовком: "Більшовицька драма Канади", автор якої назвав себе Чарлс Розлін, "Сатордей Найт" газета, як відомо, англійська, автор вищезгаданої статті по своєму називає претендує теж на англійця і то такого, що вільно читає і "Українські Робітничі Вісті" і "Робітницю", а навіть "Світ Молоді". Стаття присвячена головним чином аналізі літературної творчості т. Ірчана, його життєписові й інформацій про організаційний устрій ТУРФДім. В статті подано й фотографію М. Ірчана.

Чарлс Розлін починає свою статтю так:

"Ті, що розбиваються над питанням, чи має Канада свою літературу і драму, повинні вглянути далі чим в твори англійської та французької мов. Одна шоста частина нашого населення говорить іншими матеріальними мовами чим ми, а деякі з них роблять літературні пости. Незвичайно добрий ісландський поет має жити десь на фермі в Альберті, а одна частина українців — революційна їх партія — даєа початок своєрідній драмі, драмі з спеціальною метою. Ще більше! Мають вони свого поета - драматурга, незвичайно продуктивного, що живе у Вінніпегу в шаласливому поважанню, яке доходить прямо до обожання тими, що поділяють його погляди. Бо Мирослав Ірчан є попрагандистом, його твори мають політичну мету і мають незвичайний вплив".

Далі містер Розлін підкреслює, як ТУРФДім "для своїх цілей" використовує музику, спів і драму, а вкінці згадає, що великих українських поетів Шевченка і Франка старуються присвоїти для себе як націоналістів, так і комуністів. Але щодо Ірчана — твердить Розлін — "помилки не може бути".

Перекладавши короткий життєпис М. Ірчана, містер Розлін береться доволі широко аналізувати його твори, особливо-ж драматичні. Найбільше присвячує він увагу драмі "Дванадцять" і "Підземна Галичина" і з заілістю вірного слуги польської шляхти, виводить "страшний" зміст цих двох творів. Стаття Розліна дуже довга, тому всего переказува-

ти ми не думаємо. Скажемо тільки, що це просто провокаційний виступ проти т. Ірчана з одного боку, а проти ТУРФДім з другого. Містер Розлін знає що пише і для кого пише. Його метою було залякати "канадський суспільний" і для цього не жалів він слів. Тов. Ірчана представив якись кровожадним письменником, що чи не у всіх творах розв'язує ріжні питання — кровію. Йому, без найменших основ, приписує він участь у ватазі (після Розліна — банді!) Мельничука, Шеремети і Целга, та в налеті на польських "лордів". Вкінці наводить наголовки таких творів, яких т. Ірчан ніколи не писав. Між іншими приписує т. Ірчанові ось які драми: "The Awakening of the Workers", "The Hurried Trail", "Spies and Communist Party", "The God of Blood", "The Brigand Karmelink", "The Price of Blood" і "The Burning Bush".

Кожний робітник чи робітниця, що цікавиться творами т. Ірчана або бачили його драми на сцені, знають, що таких драм т. Ірчан не написав. Та вкінці містер Розлін зараховує до драм і "Трагедію першого травня", а наголовок "Підземної Галичини" свідомо перекручує на "Шпіони і комуністична партія". Бо так виходить страшніше!

Свою довгезну статтю закінчує Чарлс Розлін словами:

"А все таки він, (себто Ірчан), треба признати, є найбільш популярний і впливовий письменник в цій країні. Бо чч є в Канаді другий письменник, якого сама поява на сцені викликувала б бурю оплесків, якого кожну п'єсу подивляють з напруженням, який може бачити всю публіку захоплену, жінок, що плачуть, мушин, які затискають зуби, і опісля, як історія щасливо закінчується, безоконечну веселість? Товариш Ірчан має обмежену публіку, але він кермує її відданістю".

В одному місці містер Розлін сказав нехотя правду: "Критика" Розліна виходить, що він знає українську мову може не гірше від Ірчана. І нам не тяжко додуматися, з яких джерел походить ця критика. Проти робітничого класового руху взагалі, а українського зокрема, працює вже від ряду літ багаторозлітний, що не раз вже давав доказ своєї ненависті до організованого українського робітництва. Роблять вони це на три фронти: за службу, за дружбу і за гроші. І інформують самі себе і англійську буржуазну пресу. Що в тих інформаціях повно брехонь правді мієця немає.

ЗАЛІЗНИЙ ОПІР ПОЛІЦІЙНИЙ ДИКТАТУРІ.

Берлінська соціал-демократична поліція пробує затупити рота пролетаріатові.

На днях в Берліні відбулася величезна демонстрація протесту проти заборони демонстрацій проти режиму, встановленого соціал-демократичною поліційним керівництвом та проти голови берлінської поліції, соціал-демократичного поліцій-президента Цергібеля. Звертала на себе увагу чудова організованість демонстрації. Багато тисяч демонстратів зібралися несподівано для поліції в 25 збірних пунктах і, вишикувавшись у колонії, пройшли головними вулицями Берліну. Екстрено викликані наряди поліції пробували розігнати демонстратів, але кожного разу після поліційних атак демонстранти збиралися знову.

Поліція затримала 100 учасників демонстрації, в тому числі комуністичного депутата, заступника голови спілки Червоних Фронтників — Лебна. Кількох осіб поранено. Не звважаючи на всі зусилля поліції, розігнати демонстрацію їй не пощастило. Аж до самого смерку на вулицях Берліну лунав пригрозомливий "Інтернаціонал".

Демонстрація створила в Берліні вражіння. Успіх деяких кровожадних письменників, що її підготували неслегально. Небувалий для Берліну холод не вдержав від участі в демонстрації багатьох тисяч робітників.

СКАНДАЛЬНІ ВИКРИТТЯ.

Недавні антирадянські плани німецької буржуазії.

Вдова генерала Гофмана опублікувала заяву, де стверджує, що останні роки життя діяльності Гофмана була спрямована проти СРСР.

Гофман де раз провадив переговори з видатними діячами Англії й Франції, маючи на оці добитися повалення радянської влади. У 1926 році він провадив переговори з Детерлінгом в Гаазі, а в Лондоні з Локкер Леммонсом та іншими видатними діячами. Зважаючи на те, що інтервенція, якої прагнув Гофман, вимагала величезних коштів, плану його не можна було здійснити. Цей план викладено в меморандумі до англійського міністерства закордонних справ. Крім того, Гофман підтримував зв'язок з англійськими емігрантами в Парижі й гарантував їм співробітництво, якщо Англія згодиться підтримати білоградійські плани українців.

Коментуючи заяву вдови генерала Гофмана, "Фосіше Цайтунг" пише:

"Ця заява стверджує, що і в 1925 і в 1926 роках Детерлінг настільки серйозно вірив у можливість інтервенції, що виявляв до планів Гофмана більше, ніж поверховий інтерес. Від переговорів з Гофманом до трусу в Аркосі, до розриву англо-радянських взаємин і до кампанії про відкликання Раковського веде одна існа лінія".

Друга газета підкреслює, що заява вдови Гофмана суперечить словам Детерлінга, який свого часу стверджував, що він не провадив жадних переговорів ні з Гофманом, ані з групою соціально-емігрантів в Парижі.

МАРШ ПОЛЬЩІ НА ЛИТВУ.

Вальдемарас прем'єр Литви мав заявити, що в Польщі відбуваються конспіраційні зібрання військових груп, які обговорюють план нападу на Ковно. Заявлять Ковно мало би бути дарунком для марш. Підсудного в день його імені на 19-го березня ц. р.